

Príklad Dokažme formulu $A \Rightarrow A$.

Ako?

1. $A \Rightarrow ((A \Rightarrow A) \Rightarrow A)$ (A1)
2. $(A \Rightarrow ((A \Rightarrow A) \Rightarrow A)) \Rightarrow ((A \Rightarrow (A \Rightarrow A)) \Rightarrow (A \Rightarrow A))$ (A2)
3. $(A \Rightarrow (A \Rightarrow A)) \Rightarrow (A \Rightarrow A)$ aplikácia MP na 1 a 2
4. $A \Rightarrow (A \Rightarrow A)$ (A1)
5. $A \Rightarrow A$ aplikácia MP na 4, 3.

(je to komplek...)

Pozn. Tvrdenie $\vdash A \Rightarrow A$ sa dá preformulovať na $\vdash A \vee \neg A$

Potiaľto

• Písomka - 23.10. (o dva týždne) / asi vo F1 aj F2 / odvetzte is pravdivo
 • minule \rightarrow tautologické dôsledky, formálny systém, axiomy, \vdash a \Rightarrow prídat
 Podošne ako sme rozšírili pojem tautológie na tautologické dôsledky, \vdash a \Rightarrow prídat
 podstatné predpoklady aj do našich dôkazov.

Def Nech T je množina výrokových foriem, postupnosť B_1, \dots, B_n je dokazom formule A z predpokladov T ak:

- 1) B_n je A
- 2) každá B_k pre $k=1, 2, \dots, n$ je buď axióma (A1), (A2) al. (A3) alebo B_k patrí do T , alebo B_k je bezprostredným dôsledkom aplikácie MP na nejaké dve formule $\{B_i, B_j\}$.

Podošne, formula A je dokázateľná z predpokladov T ($T \vdash A$) existuje dôkaz A z T .

Lemma: Pre ľubovoľné formule A, B, C platí:
 $A \Rightarrow B, B \Rightarrow C \vdash A \Rightarrow C$

- Dôkaz:
1. $(A \Rightarrow (B \Rightarrow C)) \Rightarrow ((A \Rightarrow B) \Rightarrow (A \Rightarrow C))$ (Axióma A2)
 2. $(B \Rightarrow C) \Rightarrow (A \Rightarrow (B \Rightarrow C))$ (Axióma A1)
 3. $B \Rightarrow C$ [dovrhý predpoklad]
 4. $A \Rightarrow (B \Rightarrow C)$ [MP na 2 a 3]
 5. $(A \Rightarrow B) \Rightarrow (A \Rightarrow C)$ [MP na 4 a 1]
 6. $A \Rightarrow B$ [dovrhý predpoklad]
 7. $A \Rightarrow C$ [MP na 5 a 6]

vidíme, že aj pomerne jednoduché formule majú (ako $A \Rightarrow A$) majú relatívne dlhé dôkazy. ~~Ukážeme teda predpokl-~~
 → potrebujeme nájsť nejaké možnosti ako zjednodušiť štruktúru dôkazov.

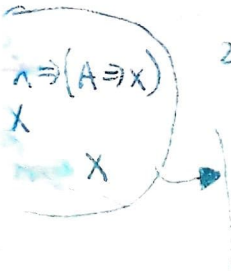
Na to je veta o dedukcii:

Potialto 2.10.07

Veta o dedukcii Nech T je množina formul a A, B sú formule.
 Potom $T \vdash A \Rightarrow B$, práve vtedy, keď $T \cup \{A\} \vdash B$.

Potialto 8.10.14

Dôkaz: 1) Nech C_1, \dots, C_n je dôkaz $A \Rightarrow B$ za predpokladov T . Potom je postupnosť C_1, \dots, C_n, A, B dôkazom B z $T \cup \{A\}$, lebo $C_n = A \Rightarrow B$ a B je priamym dôsledkom MP na predposledné dva členy: C_n a A .

2) Nech D_1, \dots, D_m je dôkazom B z $T \cup \{A\}$.
 Ukážeme, že pre každé i je $A \Rightarrow D_i$ dôkazom z T .

a) D_1 je axioma: potom $\vdash A \Rightarrow D_1$ (axioma 6)

b) $D_1 \in T$, potom je $T \vdash A \Rightarrow D_1$ (podobne...)

c) D_1 je A , potom podľa dokázanej vety $\vdash A \Rightarrow A$.

Pre $i > 1$, môže nastať prípad

d) D_i je MP na D_{j_1}, D_{j_2} , kde $j_1 < i, j_2 < i$.

za použitia indukčného predpokladu: $T \vdash A \Rightarrow D_{j_1}$ a $T \vdash A \Rightarrow D_{j_2} \Rightarrow D_i$
 z toho $T \vdash A \Rightarrow D_i$ (cvičenie č. 8)

9.10.07

Veta o dedukcii uvráta skracuje dôkazy... môžeme sa na ňu odvolávať v rámci dôkazov. (Aj keď z prísne formálneho hľadiska nepôjde o dôkazy podľa definície).

Pokus o uvrátenie dôkazu?

Príklad $\vdash \neg A \Rightarrow (A \Rightarrow B)$

9.10.13 9.10.02

- 1. $\vdash \neg A \Rightarrow (\neg B \Rightarrow \neg A)$ (Axióma A1)
- 2. $\neg A \vdash \neg B \Rightarrow \neg A$ (veta o dedukcii na 1)
- 3. $\vdash (\neg B \Rightarrow \neg A) \Rightarrow (A \Rightarrow B)$ (axióma A3)
- 4. $\neg A \vdash (A \Rightarrow B)$ (modus ponens na 2 a 3)
- 5. $\vdash \neg A \Rightarrow (A \Rightarrow B)$ (veta o dedukcii na 4)

Príklad

$$\vdash \neg\neg A \rightarrow A$$

1.	$\vdash \neg\neg A \rightarrow (\neg A \rightarrow \neg\neg A)$	predchádzajúca veta
2.	$\vdash (\neg A \rightarrow \neg\neg A) \rightarrow (\neg\neg A \rightarrow A)$	axióma A3
3.	$\neg\neg A \vdash \neg\neg A \rightarrow \neg\neg A$	veta o ded. na 1.
4.	$\neg\neg A \vdash \neg\neg A \rightarrow A$	MP 2,3
5.	$\neg\neg A \vdash A$	veta o dedukcii na 4
6.	$\vdash \neg\neg A \rightarrow A$	veta o dedukcii na 5

Tvrdenie Nech A, B sú výrokové formule. Potom $A, \neg A \vdash B$. Čiže, zo sporných predpokladov sa dá dokázať čokoľvek.

Dôkaz. Máme veta (VI): $\vdash \neg A \rightarrow (A \rightarrow B)$, $\vdash A \rightarrow B$.
Potom použitím vety o dedukcii $\vdash \neg A, A \vdash B$ a ešte vete $\vdash \neg A, A \vdash \perp$.

Tvrdenie Nech A, B, C sú výrokové formule. Pre ľubovoľnú množinu predpokladov Γ :

a) $\Gamma \vdash A \rightarrow (B \rightarrow C)$ a $\Gamma \vdash B \rightarrow (A \rightarrow C)$

b) Ak $\Gamma \vdash A$ a $\Gamma \vdash B \rightarrow C$ potom $\Gamma \vdash B$.

Dôkaz. a) dvojstranne platí $\Gamma \vdash A \rightarrow (B \rightarrow C) \Leftrightarrow \Gamma \cup \{A\} \vdash B \rightarrow C$ a $\Gamma \vdash B \rightarrow (A \rightarrow C) \Leftrightarrow \Gamma \cup \{B\} \vdash A \rightarrow C$
 $\Gamma \vdash B \rightarrow (A \rightarrow C) \Leftrightarrow \Gamma \cup \{B\} \vdash A \rightarrow C$ a $\Gamma \cup \{A\} \vdash B \rightarrow C$

b) Ak $\Gamma \cup \{A\} \vdash B$ a $\Gamma \cup \{B\} \vdash C$ uo ded. aj $\Gamma \vdash A \rightarrow B$ a $\Gamma \cup \{A\} \vdash B$, môžeme použiť modus ponens: $\Gamma \vdash B$.

odvodenie spojky:

$$A \wedge B = \neg(A \Rightarrow \neg B)$$

$$A \vee B = \neg A \Rightarrow B$$

$$A \Leftrightarrow B = (A \Rightarrow B) \wedge (B \Rightarrow A)$$

Tvrdenie Nech A, B sú ľubovoľné výrokové formule,

a z predpokladu A sa dá odvodiť $A \vee B$ aj $B \vee A$.

(Ekviv : $\vdash A \rightarrow (A \vee B)$, $\vdash A \Rightarrow (B \vee A)$)

Dôkaz: Použitím subs. $A \vee B \Leftrightarrow \neg A \Rightarrow B$

chceme ukázať:

$$\vdash A \rightarrow (\neg A \Rightarrow B) \quad \text{resp.} \quad \vdash A \Rightarrow (\neg B \Rightarrow A)$$

Prvé je ale: $A, \neg A \vdash B$

druhé priamo $A?$

Veta o dôkaze rozborom prípadov

Nech $T \cup \{A, B, C\}$ je množina formulí. Potom $T, (A \vee B) \vdash C$ práve vtedy, keď súčasne platí $T, A \vdash C$ aj $T, B \vdash C$.

Dôkaz: \Rightarrow

$$\vdash (A \vee B) \rightarrow C$$

$\Rightarrow T, (A \vee B) \vdash C$, potom z práve dokázanej $\vdash (A \vee B) \rightarrow C$

platí $A \vdash A \vee B$, teda: $T, A \vdash C$. Podobne pre B .

ak platí $T, A \vdash C$ aj $T, B \vdash C$.

$$\vdash A \rightarrow C$$

$$\vdash (A \rightarrow C) \rightarrow (\neg C \rightarrow \neg A)$$

$$T \vdash \neg C \rightarrow \neg A$$

$$\boxed{T, \neg C \vdash \neg A}$$

$$\boxed{T, \neg C \vdash B}$$

$$T, \neg C \vdash \neg(A \vee B)$$

$$T \vdash \neg C \rightarrow \neg(A \vee B)$$

$$\boxed{T \vdash (A \vee B) \rightarrow C}$$

oké?

Veta o kontrahovanej formule

ak $T, A \vdash B$ aj $T, \neg A \vdash B$, potom

$$\vdash B$$

Dôkaz: $\vdash A \vee \neg A$ je dokonalé tvrdenie

čiže ak $T, A \vdash B$ aj $T, \neg A \vdash B$, potom

$$(\neg A \Rightarrow \neg A = \text{VC})$$

$$\vdash (A \vee \neg A) \rightarrow B$$

$$\vdash B$$

oké!